

El llenguatge Candidats a alcalde

Devien ésser els periodistes de Madrid els qui van crear el neologisme «ministrable», en una època en què el nomenament dels ministres depenia d'una decisió estrictament personal, la qual, però, podia ésser més o menys prevista o objecte de conjectures que es traduïen en rumors àmpliament propalats: un «ministrable» era la persona que, segons aquests rumors, estava a punt d'obtenir una cobejada cartera ministerial. El terme va fer tanta fortuna —especialment a través dels caricaturistes i de la premsa satírica— que ja se n'han creat d'altres d'anàlegs, i així ara patim el flagell dels «alcaldables» i ja veiem que qualsevol dia haurém de suportar el dels «presidenciables» o els dels «governadorables». Són termes grotescos, és veritat, però no hi ha res que a còpia de repetir-ho no arribi a esdevenir familiar i a semblar tan natural.

Aquests mots, des del punt de vista lingüístic, tenen el greu inconvenient que han estat mal formats. La llengua —tant el català com el castellà— disposa d'una llarga sèrie d'adjectius formats amb el sufix *able* (o *ible*), com *defensible* o *defugible*, que signifiquen «susceptible d'ésser defensat o defugit», i res no priva de crear-ne de nous. Però es tracta sempre d'adjectius derivats de verbs —*defensar*, *defugir*—, encara que en molts casos els verbs primitius (llatins) no hagin passat al català, i no de derivats de noms, com són «ministrables» i «alcaldables».

Es clar que hi ha casos, com en el de «ministrable», en què hom força el sistema de formació de mots nous, però, a més que és preferible de no fer-ho, perquè es desnaturalitza el caràcter del llenguatge, en aquest cas, un terme com «ministrable» responia a una situació política concreta i, en definitiva, no era sinó el reflex de la seva irregularitat. Els qui ara aspiren a la presidència d'un consistori municipal són candidats que demanen el vot de llurs conciutadans: tractar-los d'«alcaldables» és denigrar-los, talment com fer-los el tort de suposar que esperen passivament, sense mèrit ni esforç, el benefici d'una decisió arbitrària. Es, també, arraconar injustament un terme, candidat, que ens recorda la pràctica —que ja havíem perdut i que tot just reprenem— de la democràcia per a l'exercici del poder.

Albert Jané